

O Here Godt wilt se gratie geven

Rombout Nijssen

De ruggengraat van onze schepenbankarchieven wordt gevormd door de series rolregisters en gichtregisters. In de rolregisters registreerden de secretarissen van de schepenbanken voor elke zitting welke processen er behandeld werden en wat de inbreng was van elke partij. In de gichtregisters werden akten geregistreerd over goederen en andere bezittingen in het gebied waarvoor de schepenbank bevoegd was. Wie bijvoorbeeld door een notaris een akte had laten opstellen over de aankoop van een bepaald goed, liet die akte in de regel ook registreren in het gichtregister van de schepenbank van de plaats waar dat goed lag. Hetzelfde gebeurde met akten van rentecreatie of met testamenten of met eender welke akte die betrekking had op de landerijen in het ressort van de schepenbank.

In zijn geheel geeft zo een gichtregister een goed beeld van wat mensen zoal deden om hun vermogen te vergroten of om het veilig te stellen. Een voorbeeld daarvan is het huidige register nummer 14 van het archief van de schepenbank van Opheers. Het bevat over 290 folio's de koopakten, akten van ruil of van schenking, akten van deling, testamenten, akten van rentecreatie en rentekoop, beslagleggingen, inbezitstellingen, huwelijkscontracten en dergelijke meer die van 16 maart 1621 tot 29 december 1667 door de schepenbank en de vijf laathoven in Opheers geregistreerd werden.

Het was Joannes Moens, *vice secretaris deser justitie Opheer*, die omstreeks het jaareinde van 1667 op het voorlaatste blad van dit register de laatste akte inschreef. Het laatste blad in het register liet hij vrij om er de gedachten op neer te schrijven die het doorbladeren van 47 jaar ijveren voor werelds bezit bij hem oproep:

Alsmen wel insiet en rijpelijk aenmerckt

Hoe onse voerseeters namen in desen boeck staen gescreven

Die nu sijn doot, hun lichaem inde aerde verteert

*Hun ziele is ewech, besingelt met al wat zij hebben bedreven
Deenct wat scromelijck oordeel daer over nu is ghegeven
En hoe die goede met Godts Heijlighen sijn verheven
Desgelijcken hoe die quade ter heillen mogen sijn ingedreven
En alle hun tijdelijck goet is altemael hier bleven
Dat hun niet meer en baet, maer reeckenschap moeten geven
Van al wat sij gedaen hebben in alle hun leeven
Wee dan, die gene die veel quaet sullen hebben gedaen
Want sij naer hun wercken hiernameels loon sullen ontfanen
Daerum sijt godtvresende, vreetsaem en rechtverdich wie dattet benijt
Salich is den mensch die vervolginge lijt om die rechtverdicheijt.*

*O Here Godt wilt se gratie geven
Die in vrede rechtverdich soecken te leven.*

Adres van de auteur:
Rijksarchief
Bampsiaan 4
3500 Hasselt